

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
до проекту постанови Кабінету Міністрів України
“Деякі питання виплати пенсій, грошової допомоги та заробітної
плати працівникам бюджетних установ”

Проект акта внесено: Мінфіном, 16.08.16 № 18293/4/1-16

Фахова експертиза

Проблема

Проект акта розроблено у зв'язку з необхідністю удосконалення положень постанов Кабінету Міністрів України від 30 серпня 1999 р. № 1596 “Про заходи щодо виконання статті 3 Указу Президента України від 4 липня 1998 р. № 734”, від 26 вересня 2001 р. № 1231 “Про затвердження Порядку проведення конкурсного відбору банків, через які здійснюється виплата пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги” та від 22 квітня 2005 р. № 318 “Про удосконалення механізму виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ та державної соціальної допомоги”, приведення їх до норм діючого законодавства та з метою встановлення *єдиних критеріїв* для уповноважених банків щодо виплат пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ і здійснення відбору уповноважених банків для всіх виплат *однією конкурсною комісією, яка буде створена Мінфіном* із залученням представників Мінсоцполітики, Мінекономрозвитку, Казначейства, Пенсійного фонду та Національного банку.

У проекті акта пропонується змінити назву та окремі положення постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 1999 р. № 1596 і викласти у новій редакції Порядок виплати пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги через їх поточні рахунки у банках, затверджений зазначеною постановою, з метою приведення їх у відповідність, зокрема, до Податкового кодексу України, Законів України “Про банки і банківську діяльність”, “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, Положення про Пенсійний фонд України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280.

Крім цього, передбачено внесення змін до Порядку проведення конкурсного відбору банків, через які здійснюється виплата пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1231, якими пропонується викласти у новій редакції Порядок проведення конкурсного відбору банків, через які здійснюється виплата пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ, затверджений зазначеною постановою. Уточнюються, зокрема, питання, що належать до компетенції конкурсної комісії, перелік конкурсної документації, а також вимоги до банків-претендентів, умови участі в конкурсному відборі банків, через які проводиться виплата пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ.

Тому з прийняттям проекту акта уповноваженими для зазначених виплат зможуть бути банки, що мають активи частка яких складає не менш як

1 відсоток активів банківської системи (за результатами першого півріччя 2016 року банків, що відповідають зазначеній вимозі – сімнадцять, з них три банки із російським капіталом), або контрольний пакет акцій яких належить міжнародним фінансовим та банківським установам, які мають міжнародний рейтинг інвестиційного класу від міжнародно визнаних рейтингових агенцій (таких банків на даний час вісім) та/або у яких держава володіє часткою понад 75 відсотків (на сьогодні це 3 банки (АТ “Ощадбанк”, АТ “Укрексімбанк” і АБ “Укргазбанк”), та які на час проведення конкурсу відповідають таким вимогам:

протягом останніх шести місяців Національним банком не застосовувались заходи впливу у вигляді обмеження, зупинення чи припинення здійснюваних банком операцій;

не мають фінансової заборгованості перед Фондом гарантування вкладів фізичних осіб щодо сплати зборів, штрафів, пені;

не мають заборгованості зі сплати податків і зборів ;

протягом останніх 12 місяців щодо яких, або до власників істотної участі в яких, або до пов'язаних осіб яких не було застосовано санкцій Україною, іноземними державами — членами Організації економічного співробітництва та розвитку чи ЄС;

здійснюють емісію електронних платіжних засобів (платіжних карток).

Водночас слід зазначити, що відповідно до пункту 5 проекту акта пропонується визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 20 січня 2016 р. № 37 “Деякі питання виплати заробітної плати працівникам бюджетних установи та державної соціальної допомоги”, оскільки відбір банків із застосування нових критеріїв відбору, що були визначені цією постановою, конкурсною комісією не проводився.

Проектом акта передбачається, що банки будуть мати три місяці перехідного періоду для досягнення відповідності оновленим вимогам до них.

Оцінка ефективності

Прийняття постанови дасть змогу унеможливити втрати бюджетних коштів, їх ефективного використання та дозволить удосконалити норми окремих актів Кабінету Міністрів України з питань виплати пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ через поточні рахунки у банках.

Фінансово-економічні обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує додаткових видатків з державного бюджету.

Оцінка регуляторного впливу

Проект акта не має регуляторного характеру.

Узгодження

Проект акта погоджено із зауваженнями Мінсоцполітики та Пенсійним фондом, які враховано.

Погоджено із зауваженнями, які враховано частково, Мінекономрозвитку, Національним банком.

Зокрема, зауваження Мінекономрозвитку в частині доповнення критерію допуску до конкурсу банків нормою прямої дії щодо заборони

участі у конкурсі банкам, контрольний пакет акцій яких належить країнам-агресорам, головним розробником не враховано, оскільки зазначене не відповідає вимогам передбачених Законом України "Про банки і банківську діяльність".

Пропозицію Національного банку про необхідність передбачити, що суми пенсій та грошової допомоги, зараховані на поточний рахунок разом із нарахованими на них відсотками починаючи з місяця, наступного за місяцем смерті одержувача або місяцем набрання законної сили рішенням суду про визнання одержувача безвісно відсутнім або оголошення померлим, підлягають поверненню уповноваженим банком *на підставі судового рішення про списання та повернення цих коштів органам Пенсійного фонду та органам соціального захисту населення не пізніше наступного операційного дня після надходження цього рішення*, не враховано, оскільки Цивільним кодексом передбачено, що кошти можуть бути списані з рахунка клієнта без його розпорядження, зокрема, у випадках, встановлених законом чи договором між банком і клієнтом, а Законом України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" передбачено, що у разі помилкового переказу суми переказу на рахунок неналежного отримувача, що стався з вини банку, цей банк-порушник зобов'язаний негайно після виявлення помилки переказати за рахунок власних коштів суму переказу отримувачу.

Зауваження Мін'юсту враховано частково, щодо законодавчого визначення повноважень Кабінету Міністрів стосовно затвердження порядків виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках, а також проведення конкурсного відбору банків не враховано.

Зауваження Антимонопольного комітету у частині визначення АТ "Ощадбанк" єдиним уповноваженим банком для виплат пенсій, грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам може призвести до надання переваг зазначеному банку порівняно з іншими банківськими установами, які можуть бути визнані уповноваженими за результатами конкурсного відбору, та до обмеження права вказаної категорії осіб на вибір уповноваженого банку для відкриття поточною рахунку на виплату пенсій, грошової допомоги та заробітної плати, а також щодо визначення переможцями конкурсу банків, у яких держава володіє часткою понад 75 відсотків, може поставити їх у привілейоване становище порівняно з банківськими установами приватної власності головним розробником не враховано з обґрунтуванням, що відповідно до положень пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2014 р. № 637, виплата пенсій, довічних державних стипендій, усіх видів соціальної допомоги та компенсацій, матеріального забезпечення, здійснюється виключно через рахунки та мережу установ і пристроїв АТ "Ощадбанк". Стосовно банків, у яких держава володіє часткою понад 75 відсотків, то такі банки подаватимуть конкурсну документацію на рівні з іншими банками. При цьому, до виплат пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ допускаються й інші банки, що відповідають встановленим критеріям.

2. Юридична експертиза

Юридичний департамент за результатами експертизи проекту постанови підтримує не враховані головним розробником зауваження Мініюсту та зазначає наступні зауваження.

Частина друга статті 6 і частина друга статті 19 Конституції України та частина друга статті 3 Закону України "Про Кабінет Міністрів України" зобов'язують Кабінет Міністрів здійснювати повноваження у встановлених Конституцією межах і діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Проектом постанови передбачається викласти у новій редакції Порядок виплати пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги через їх поточні рахунки у банківських установах та Порядок проведення конкурсного відбору банків, через які здійснюється виплата пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги.

Водночас згідно із абзацом першим частини першої статті 47 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" пенсія виплачується щомісяця організаціями, що здійснюють виплату і доставку пенсій, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України або перераховується на визначений цією особою банківський рахунок у порядку, передбаченому законодавством.

При цьому зазначеним Законом та іншими законодавчими актами не передбачено повноважень Кабінету Міністрів щодо регулювання відносин у зазначеній сфері.

Крім того, проектом Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки у банках (пункти 6 і 11) передбачається, що для внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку, єдиним уповноваженим банком є АТ "Ощадбанк". Таким чином, обмежується право пенсіонера на вибір уповноваженого банку.

З огляду на статтю 5 Закону України "Про банки і банківську діяльність" органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов'язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом, а на частину другу статті 25 Господарського кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

Крім того, потребує перегляду пункт 3 постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1231 "Про затвердження Порядку проведення конкурсного відбору банків, через які здійснюється виплата пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів

допомоги" з метою узгодження його із пунктом 3 проекту постанови та новою редакцією зазначеного Порядку.

Під час опрацювання в Секретаріаті Кабінету Міністрів до проекту акта внесено без зміни суті редакційні правки та приведено його у відповідність з вимогами нормопроектувальної техніки, які головним розробником погоджені.

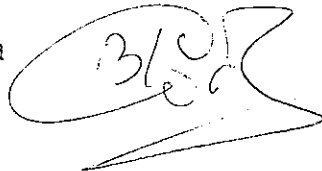
2¹. Експертиза на відповідність зобов'язанням у сфері європейської інтеграції

Проект акта за предметом правового регулювання не належить до сфер, правовідносини в яких регулюються правом Європейського Союзу (acquis ЄС) та міжнародно-правовими зобов'язаннями України у сфері європейської інтеграції.

3. Резюме

Подати на розгляд Урядового комітету з питань соціальної політики та гуманітарного розвитку проект постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання виплати пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ" для прийняття рішення.

Директор
Департаменту гуманітарної та
соціальної політики

Віталій КОБЛОШ

" / " вересня 2016 р.

ПОГОДЖУЮ

Заступник
Міністра Кабінету Міністрів

Вадим ГЛАМАЗДІН

" / " вересня 2016 р.

Віталій
01.09.2016